

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YERALTI SUYU ÖLÇÜM SİSTEMLERİ YÖNETMELİĞİ

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Yönetmelik; kullanma belgesine istinaden yeraltı suyu kuyusu, galeri, tünel ve benzerlerinden çekilen ve çekilecek olan yeraltı suyu miktarının, ölçüm sistemleri ile ölçülerek kontrol altına alınması ve ölçüm sistemi kurulmasını gerekli kılacak yeraltı suyunun; kullanım maksadı, miktarı, havza sınırı ve diğer hususların uygulama usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Yönetmelik; kullanma belgesine bağlanmış yeraltı suyu kuyusu, galeri, tünel ve benzerlerinden belgesinde belirtilen miktarda yeraltı suyunun çekilmesini kontrol edecek ölçüm sistemlerinin; çeşitleri, özellikleri ve denetimine ilişkin hükümler ile ölçüm sistemi kurulmasını gerektirecek yeraltı suyunun; kullanım maksadı, çekilecek yeraltı suyu miktarı, havza sınırı ve diğer hususların, havzadaki yeraltı suyu rezervi, yeraltı suyu duyanulma çime ve kullanma, zirai, sanayi ve diğer ihtiyaçlar göz önüne alınarak belirlenmesini kapsar.

Dayanak

MADDE 3– (1) Bu Yönetmelik, 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Kanunun 10 uncu ve geçici 3 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4– (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- Alt havza sınırı: Havzanın sularını denize boşaltan nehre bağlı yan kollar veya akarsuyu besleyen göller veya gölleri besleyen yan kolların su toplama alanının sınırını,
- Belge sahibi: 167 sayılı Kanunda belirtilen, arama, kullanma veya ıslah ve tadil belgesi almış kimseyi,
- DSİ: Devlet Su İşlerini,
- Diğer ölçüm sistemleri: Su sayacı, elektrik sayacı veya Otomatik Sayaç Okuma Sistemi dışında bir ölçüm sistemine ihtiyaç duyulması durumunda kullanılmasına karar verilen standartlara uygun sistemi,
- Havza Sınırı: Nehir havzalarında su ayırım çizgisinden denize aktığı noktaya, kapalı havzalarda ise suyun toplandığı nihai noktaya göre suyun toplama alanının sınırını,
- Kanun: 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunu,
- Otomatik Sayaç Okuma Sistemi: Sayaç verilerinin otomatik olarak uzaktan okunabilmesi, verilerin merkezi bir sisteme aktarılması, doğrulanması, eksik verilerin doldurulması, verilerin saklanması ve ilgili taraflara istenilen formatta sunulması maksadıyla, kurulacak olan ve gerekli yazılım, donanım ve iletişim alt yapısını kapsayan sistemi,
- Ölçüm sistemi: Çekilen ve çekilecek olan yeraltı suyu miktarını belirlemek için kullanılan su sayacı, elektrik sayacı veya diğer çeşit sayaçlar ile bunlara monte edilecek açma kapatma, ön yükleme, uzaktan kontrol ve yükleme ile benzeri aparatlardan oluşan sistemi,
- Ön yükleme: Kullanma belgesi ile verilen çekilebilecek yıllık azami su miktarını,
- Yükleme: Kullanma belgesi ile verilen çekilebilecek yıllık azami su miktarına karşılık gelen enerji miktarını, ifade eder.

Ölçüm sistemlerine ilişkin ilkeler

MADDE 5– (1) Bu Yönetmelik kapsamında;

- Bakanlar Kurulunca belirlenen çekilebilecek yeraltı suyu miktarına göre, her kuyuya bir ölçüm sistemi kurulması,
- Kurulacak ölçüm sisteminin DSİ tarafından belirlenmesi,
- Ölçüm sisteminin her an kontrole uygun olması,
- Belge sahibinin, ölçüm sisteminin kurulması, kontrolü ve okunması sırasında yetkililere azami kolaylığı göstermesi,
- Ölçüm sisteminin bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak korunması, kullanılması ve kullandırılması ile ölçüm sisteminde meydana gelebilecek hasar, arıza ve zarardan belge sahibinin sorumlu olması,
- Sayaçlarda kullanılacak akıllı kartların ISO 7816 veya ISO 14443 standartlarına uygun olması,
- Sayaçtan okunan verilerin DSİ ile çift taraflı iletişim sağlaması için sayaç üreticileritarafından yapılacak yazılımın ve kütüphane dosyalarının DSİ'nin sistemine uygun şekilde hazırlanması,
- Sayaçlar için üreticileri tarafından satış sonrası sürekli servis hizmeti verilmesi,
- Her ne sebeple olursa olsun ölçüm sistemi söküldüğü zaman kuyudan yeraltı suyu çekimi yapılamaz. Yapılması halinde, kullandığı enerji/su miktarının bir önceki senede kullandığı enerji/su miktarını geçmemesi esastır.

Sayaçlar

MADDE 6– (1) Su ve elektrik sayaçları, Ölçü Aletleri Yönetmeliğinde (2004/22/AT) belirlenen özelliklere uygun ve yetkili kurumlardan tip onay belgesi alınmış sayaçlardan olmalıdır. Sayaçların tip onay belgeleri DSİ'ye verilir.

Ön yüklemeli su sayaçlı ölçüm sistemi

MADDE 7– (1) Yıllık izin verilen çekilebilecek azami su miktarı, DSİ tarafından ön yüklemeli karta yüklenerek kullanma belgesi ile birlikte verilir.

- Kullanma belgesinde belirtilen ve ön yüklemeli karta yüklenen su miktarına ulaşıncaya sistem devre dışı kalır.
- Karta yüklenen çekilebilecek azami su miktarı; kullanma belgesinin verildiği tarihten itibaren bir yıl süre ile geçerlidir ve her bir yıllık dönemin bitiminde yeni yükleme yapılır.
- Kullanılan azami su miktarı yıllık olup ertesi yıla devredemez.
- Sayaç, okunan verilerin DSİ'ye otomatik olarak aktarılmasını mümkün kılacak özelliklere sahip olmalıdır.

Uzaktan kontrollü su sayaçlı ölçüm sistemi

MADDE 8– (1) Uzaktan kontrollü su sayacı sistemi, açma kapama, okuma ve kontrol gibi işlemlerin uzaktan yapılmasına imkân sağlayacak özelliklere sahip olmalıdır. Kullanma belgesinde belirtilen su miktarına ulaşıncaya verilen su otomatik olarak kesilir.

Otomatik sayaç okuma sistemi

MADDE 9– (1) Bu sistemde;

- Kullanma belgesinde belirtilen, yeraltı suyundan çekilebilecek azami su için gerekli enerji miktarı, DSİ tarafından aşağıdaki şekilde hesaplanarak kullanma belgesine yazılır.
  - Bir yıl içerisinde çekilebilecek yeraltı suyu miktarı, kullanma belgesinde m³/yıl olarak belirlenir.
  - Kuyuya monte edilecek pompanın debisi litre/saniye olarak tespit edilir.
  - Pompanın monte edileceği derinlik ile varsa ilave basma yüksekliğinin toplamı olan toplam basma yüksekliği metre cinsinden tespit edilir.
  - Pompanın monte edileceği derinlik veya toplam basma yüksekliği ile pompa debisi çarpılır ve elde edilen değer 40,5'e bölünerek beygir gücü cinsinden pompa gücü hesaplanır.
  - Beygir gücü cinsinden elde edilen pompa gücü 0,8 ile çarpılarak pompa gücü kW olarak elde edilir.
  - Litre/saniye birimindeki pompa debisi 3,6 ile çarpılarak m³/saat birimine dönüştürülür.

7) m³/yıl birimindeki yıllık çekilebilecek azami yeraltı suyu miktarı m³/saat birimindeki pompa debisine bölünerek pompanın yıllık çalışma saati, saat/yıl olarak belirlenir.

8) Saat/yıl olarak belirlenen yıllık çalışma saati ile kW cinsinden pompa gücünün çarpımı kWh cinsinden yeraltı suyunu çekmek için gerekli enerji miktarını verir.

9) Elektrik sayacı ile çekilecek su miktarı için ihtiyaç duyulan kullanma belgesinde belirtilen enerji miktarının hesaplanmasında zaman içinde yapılacak değişikliklerden kaynaklanan enerji miktarındaki dalgalanmalar belge sahibi lehine değerlendirilir.

b) Yetkili dağıtım şirketi/şirketleri, kullanma belgesi olmadan yeraltı suyu kuyularına elektrik enerjisini veremez.

c) Kullanma belgesinde belirtilen enerji miktarına ulaşıncaya yeraltı suyu kullanılmaz.

ç) Kullanma belgesinde belirtilen enerji miktarı;

1) Kullanma belgesindeki belirlenen miktar yıllıktır.

2) Enerji miktarının tamamının tespit edilen tarihten itibaren bir yıl içerisinde kullanılmaması halinde, kalan miktar, izleyen bir yıla karşılık gelen döneme devredilemez.

3) Yıl içinde çekilebilecek azami miktarı belirlenen yeraltı suyuna tekabül eden enerji miktarının bitmesi halinde ilave enerji verilmez.

4) Otomatik veya uzaktan kumandalı ölçüm sistemlerinin haberleşme sistemleri masrafları DSİ tarafından karşılanır.

5) Sayaçtan alınan veriler DSİ’de depolanır.

Diğer ölçüm sistemleri

MADDE 10– (1) Bu Yönetmeliğin 6, 7, 8, 9 uncu maddelerinde belirtilen ölçüm sistemleri dışında, standartlara uygun bir ölçüm sisteminin tespiti durumunda, bölge müdürlüğü sınırları içerisinde bu ölçüm sisteminin kullanılmasına, ilgili bölge müdürlüğünün görüşü alınarak DSİ Genel Müdürlüğü tarafından karar verilir.

Ölçüm sistemi üzerinde bulunması gereken bilgiler

MADDE 11 – (1) Her ölçüm sistemi sayacının üzerinde; silinmeyen, dışarıdan görülebilen ve kolayca okunabilecek şekilde; ticari markası, seri numarası, tip onayı, CE işareti ve imalat tarihi bulunmalıdır.

Sicil

MADDE 12 – (1) Kullanma belgesinde belirtilen, bir yıl içerisinde çekilebilecek azami su miktarı ile kuyuya kurulan ölçüm sistemi sayacının seri numarası DSİ tarafından bir sicile kaydedilir.

Ölçüm sisteminin muhafazası

MADDE 13 – (1) Ölçüm sisteminin dış etkilere ve müdahalelere karşı korunmasından belge sahibi sorumludur.

(2) Ölçüm sisteminin arızalanması veya hasar görmesi halinde DSİ’ye haber vermek şartı ile arızalı ölçüm sistemi sökülerek belge sahibi tarafından otuz gün içinde tamir ettirilerek, DSİ yetkililerinin bilgisi dâhilinde takılır.

(3) İklim şartlarına göre su sayaçlarının donmaya karşı muhafaza maksatlı olarak sökülüp kurulması DSİ nezaretinde yapılır.

Denetim

MADDE 14– (1) DSİ, 167 sayılı Kanuna ve 20/7/1961 tarihli ve 5/1465 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yeraltı Suları Tüzüğüne uygun olarak, bu Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanıp uygulanmadığını tespit eder ve yürütülmesini sağlamak için ölçüm sistemlerinin denetimini yapar.

Yaptırımlar

MADDE 15– (1) Bu Yönetmelikte belirtilen hususlara aykırı hareket edenler ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında, 167 sayılı Kanununun 18 inci maddesi ve Yeraltı Suları Tüzüğüne göre işlem yapılır.

Kullanım maksadı

MADDE 16 – (1) Faydalı kullanım miktarı göz önünde bulundurularak DSİ’ce tespit edilen, yeraltı suyunu kullanacak belge sahibinin; sırasıyla içme, temizlik, belediye hizmetleri, hayvan sulaması, zirai sulama, maden ve sanayi suyu, sportif ve benzeri kullanımlarıdır.

Miktar

MADDE 17– (1) Ölçüm sistemi kurulmasını gerekli kılacak yeraltı suyu miktarına; yapılan hidrojeolojik etütler sonucunda belirlenen yeraltı suyu rezervinin, havzadaki ihtiyaçlar dikkate alınarak DSİ’nin teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Yüzeysel sulaması yapılacak sahalarda

MADDE 18– (1) Yüzeysel sulama projesi devam eden sahalarda kuyulara ölçüm sistemi kurulmaz. Yüzeysel su verildiği zaman söz konusu kuyular iptal edilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 19– (1) 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan DSİ Yeraltısu Ölçüm Sistemleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut kuyular

GEÇİCİ MADDE 1 (1) 1/3/2013 tarihinden önce yeraltı suyu temini maksadıyla kuyu, galeri, tünel ve benzerleri için kullanma belgesi almış olanlardan;

a) Sanayi maksatlı olanlar, bu tarihten itibaren bir yıl içerisinde bu Yönetmelikte öngörülen ölçüm sistemini kurarlar.

b) Zirai, içme ve kullanma maksatlı olup da, ölçüm sistemi kurma zorunluluğu dahilinde bulunanlar, 1/3/2013 tarihinden itibaren bir yıl içerisinde bu Yönetmelikte öngörülen ölçüm sistemini kendileri kurarlar.

1) 1/3/2013 tarihinden, 1/3/2014 tarihine kadar ölçüm sistemini kuramayanların DSİ’ye müracaat edip sözleşme imzalamaları halinde ölçüm sistemi, 1/3/2014 tarihinden itibaren iki yıl içerisinde DSİ tarafından kurulur veya kurdurulur.

2) DSİ tarafından kurulan ölçüm sisteminin bedeli, malzemelerin ambar giriş değeri ile işçilik toplamından oluşur ve bu miktar %10 fazlası ile faizsiz olarak ilgililerden tahsil edilir.

3) Ölçüm sisteminin DSİ tarafından kurdurulması durumunda ölçüm sisteminin bedeli ihaledeki anahtar teslim bedelidir. Bu bedel %10 fazlası ile faizsiz olarak ilgililerden tahsil edilir.

4) Ölçüm sisteminin bedeline ilişkin ödemeler, DSİ’ce yapılan bildirim üzerine ilgili tarafından iki eşit taksitle yapılacak olup, ilk taksit bildirim izleyen 12 nci ayın sonuna kadar, ikinci taksit ise 24 üncü ayın sonuna kadar ödenir. İlgililer tarafından yapılacak ödemelerin takip ve tahsili genel hükümlere göre DSİ ilgili bölge müdürlüklerince gerçekleştirilir.

(2) 1/3/2013 tarihinden önce ölçüm sistemi kurulmuş ve DSİ’ce uygun bulunan yerlere yeni bir ölçüm sistemi kurulmaz.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakan yürütür.